

Beslut

Datum
2017-06-12

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-6019-2013

Dossiénummer:
NVR 2046636

Enligt sändlista

Beslut för bildande av naturreservat Nabben

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Nabben
Kommun: Strömsund
Län: Jämtland
Väggkarta: 157 Dorotea
Lägesbeskrivning: 7 km nordost om Rossön
Centrumkoordinater: N: 7092974 E: 571432 (SWEREF99 TM)
Fastigheter: Gårdvattenberget 1:8 och del av Bölen 3:12
Ägare: Staten genom Naturvårdsverket och enskild markägare
Förvaltare: Länstyrelsen Jämtlands län
Totalareal: 29,8 hektar varav 27,5 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syfte.....	3
Skälen för beslut	3
Beskrivning av området	4
Föreskrifter	4
Skötselplan.....	6
Redogörelse för ärendet	6
Ärendets beredning	6
Synpunkter på förslaget till beslut	7
Länsstyrelsens bedömning	7
Naturvärdesinventeringar med mera.....	8
Förenlighet med andra intressen	8
Konsekvensutredning.....	9
Upplýsningar	9
Bilagor.....	10

Länstyrelsens beslut

Länstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn skall vara **Nabben**

Syfte

Syftet med Nabbens naturreservat är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i ett område av brandpräglad tallnurskog med inslag av grannaturskog i brandrefugier.

Vidare är syftet med naturreservatet att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom naturvårdsbränning och perioder av fri utveckling mellan bränningarna samt genom fri utveckling utan inverkan av brand.

Skälen för beslut

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skäl för beslut utgörs av brandpräglad, tallnurskog av hög bonitet med dess gamla brandskadade träd och död ved, samt inslag av grannaturskog i brandrefugier.

Värdefulla företeelser och strukturer:

- Skogsbrand som resulterar i brandskadade och döda träd, glest trädskikt, tunt humusskikt och föryngring av tall.
- Intern beståndsdynamik i grandominerade brandrefugier liksom i de brandpräglade delarna i perioderna mellan bränder.

Värdefulla artgrupper:

- Mykorrhizabildande marksvampar.
- Bark- och vedlevande lavar, mossor, svampar och insekter.

Beskrivning av området

Nabbens naturreservat utgörs till största delen av naturskogsartad tallskog. Naturreservatet ligger ungefär sju kilometer nordost om Rossön beläget på berget Nabbens sydvästsuttning ner mot sjön Snåråsvattnet. Snåråsvattnet ligger på en höjd av 236 meter över havet och naturreservatets högsta punkt är den i närheten av informationstavlan på en ungefärlig höjd av 290 meter över havet. Naturreservatet omfattar cirka 30 hektar skogsmark. Det dominerande trädskiktet av tall har en ålder av 150-200 år, men det finns även en hel del ännu äldre överståndare av tall. Skogen är tydligt brandpräglad och i regel har alla tallar över 100 år kraftiga brandskador, en del har dubbla brandljud och brandljud som sträcker sig flera meter upp längs stammarna. Också enstaka granar och björkar har brandljud. Tallskogen hyser även en intressant markflora med gott om rödlistade marksvampar. Naturreservatet utgörs av marker med mycket höga boniteter och tallarna är på sina ställen upp till 30 meter höga med brösthöjdsdiameterar på omkring 50 centimeter. Tack vare områdets historik av upprepade bränder har granen hindrats från att växa in och reservatet domineras fortfarande av tall. Några svackor och fuktigare slutningspartier tycks ha skonats från den senaste branden och domineras därmed av gran, ofta även där med äldre tallöverståndare. Delar av granskogspartierna har hunnit utveckla naturskogskaraktär. Viss plockhuggning har skett i området, men överlag är skogen förskonad från avverkningar.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen (bilaga 3).

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § i miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
5. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark,
6. dika, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,

Utän Länstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

10. dikesrensa,
11. uppföra jakttorn.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla, se beslutskarta (bilaga 1).
3. Naturvårdsbränning i utpekade områden, se beslutskarta (bilaga 1), samt anläggande av mineraljordssträngar för brandavgränsning, transport av bränningsutrustning med motorfordon och dylikt för att kunna genomföra åtgärden. Efter brand får åtgärder vidtas för att påskynda återväxten av markbete för renar.
4. Undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved, elda, annat än med medhavd ved,
4. framföra motordrivet fordon i terräng.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsföreläggningen (1978:594),
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst och vid sjukfall,
- d) statliga tjänstemän att framföra motordrivet fordon i tjänsteärende,
- e) att jaga och fiska, samt
- f) att med motordrivet fordon transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Området naturvärdesinventerades av Länsstyrelsen under 2008 och 2009 och höga naturvärden konstaterades. Ett förslag till naturreservatsgräns togs fram vilket huvudsakligen berörde bolagsägd mark, men även en mindre del enskilt ägd mark.

2009 presenterades gränsförslaget för berört skogsbolag. Bristande kommunikation medförde att en planerad skogsbilväg, delvis inom föreslagen gräns, anlades. Gräns för föreslaget reservat anpassades då till den nya vägen. 2011 föredrog Lännsstyrelsen att den bolagsägda marken skulle ingå i en stor central markbytesaffär, vilket skogsbolaget tillstyrkte. Denna affär genomfördes 2014. Flera områden, bland annat den bolagsägda delen av det aktuella området förvärvades av staten (via Naturreservatet) genom ett regeringsbeslut (dnrM2014/606/Nm).

Under 2013 informerades den enskilda markägaren om planerna på ett naturreservat, och ett reservatsärende öppnades. Samma år mätte Lantmäteriet in det planerade naturreservatets gränser och en auktoriserad konsultfirma, Forum Fastighetsekonomi AB gjorde en värdering av de föreslagna föreskrifterna intrång på brukanderätten för den enskilt ägda fastigheten. 2014 inleddes en förhandling om ersättnings storlek, utförd av en auktoriserad konsult, NaiSvefa. Förhandlingen avslutades 2015 då en överenskommelse om intrångsersättning upprättades. Under 2016 togs ett förslag till beslut om naturreservat med tillhörande skötselplan fram av Lännsstyrelsen. Markägare och innehavare av särskild rätt, berörd kommun, berörda myndigheter, samt Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen gavs möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Fem yttranden inkom, varav fyra utan erinran. Voernes sameby hade synpunkter på naturreservatets förvaltningsinriktning då de menar att naturvårdsbränning förstör mark- och hänglavar och försvårar vinterbetet under lång tid. Samebyn motsätter sig naturvårdsbränning i kärnområde för vinterbete och kräver återinplantering av marklavar om bränning ändå skulle äga rum. Samebyn ställer sig även kritisk till att de inte fått möjlighet att delta i utformningen av skötselplanen. Lännsstyrelsen tar fram en bränningsplan för varje naturreservat som ska naturvårdsbrännas, i samband med detta arbete sker samråd med berörda samebyar. Efter yttrande från Voernes sameby har detta förfarande förtydligats i beslutsdokumentet och skötselplanen. I arbetet med bränningsplanen genomförs en bedömning av möjlig hänsyn till betet i området. Reservatsföreskrifterna för Nabbens naturreservat har efter yttrandet ändrats så att de vid behov tillåter åtgärder som kan behövas för att reducera eventuella negativa effekter av naturvårdsbränning, ur betessynpunkt.

Lännsstyrelsens bedömning

Skogen i naturreservatet består av ett område med naturskogskvaliteter där brand tydligt satt sin prägel. Dessutom växer den brandpräglade

skogen på en relativt näringsrik jord. Här finns grova och gamla träd, torrträd och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Skogen är tydligt brandpräglad och dess höga naturvärden är till stor del ett resultat av de upprepade skogsbränderna. Effektiv brandbekämpning har lett till att denna skogstyp blivit ovanlig i landskapet, på bekostnad av flera brandberoende eller brandgynnade arter.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skulle påtagligt skadas. Länsstyrelsen har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Val av skyddsform

För att förhindra åtgärder som kan skada områdets naturvärden krävs att området får ett formellt och långsiktigt skydd. Mot bakgrund av områdets behov av naturvårdande skötsel bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt bevara och utveckla områdets höga naturvärden.

Naturvärdesinventeringar med mera

Länsstyrelsen inventerade området under 2008 och konstaterade höga naturvärden. Under 2009 kvalitetssäkrades och avgränsades området. I stort sett hela reservatet klassades vid inventering som värdekärna.

Förenlighet med andra intressen

Hela naturreservatet ingår i område av riksintresse (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken) för rennäringen, som till stor del utgörs av ett kärnområde för vinterbete. För att värna riksintresset för rennäringen ska särskild hänsyn tas till renbetet vid bildande och förvaltning av Nabbens naturreservat. Att tallnatura skogen som utgör Nabbens naturreservat undantas modernt skogsbruk bedöms bidra till att områdets värde för rennäringen bevaras. På samma sätt är naturvårdsbränning som förvaltningsinriktning sannolikt en förutsättning för att på lång sikt säkerställa ett bra bete medan åtgärden på kort sikt kan ha olika inverkan på betet, beroende på ståndort. I samband med framtagande av bränningsplan för naturreservatet ska samråd med berörd sameby ske för att ståndortsanpassa förvaltningen så att eventuella negativa effekter, ur betessynpunkt, reduceras.

I Strömsunds kommuns översiktsplan från 2014 anges ingen särskild markanvändning för området där naturreservatet är beläget. Inte heller den fördjupade översiktsplanen för Rossön från 1995 berör någon del av naturreservatet.

Nabben ligger inte inom något område som är särskilt utpekad för vindkraftutbyggnad enligt ”Vindkraft i Strömsunds kommun, södra delen”, ett tillägg till översiktsplanen antagen 2009.

Länsstyrelsen bedömer därmed att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Uppllysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift,

kan Länstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder kan tillåtas inom naturreservatets gränser, i enlighet med aktuell strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden, framtagen av Länstyrelsen i Jämtlands län.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även naturvårdschef Ruona Burman samt handläggare Cecilia Odelberg, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Bengt-Åke Strömquist
(beslutande)

Cecilia Odelberg
(föredragande)

Beslutet godkänns av beslutande, föredragande tjänsteman och av samtliga deltagande, digitalt via beslutsfunktionen i ärendehanteringssystemet.

Bilagor

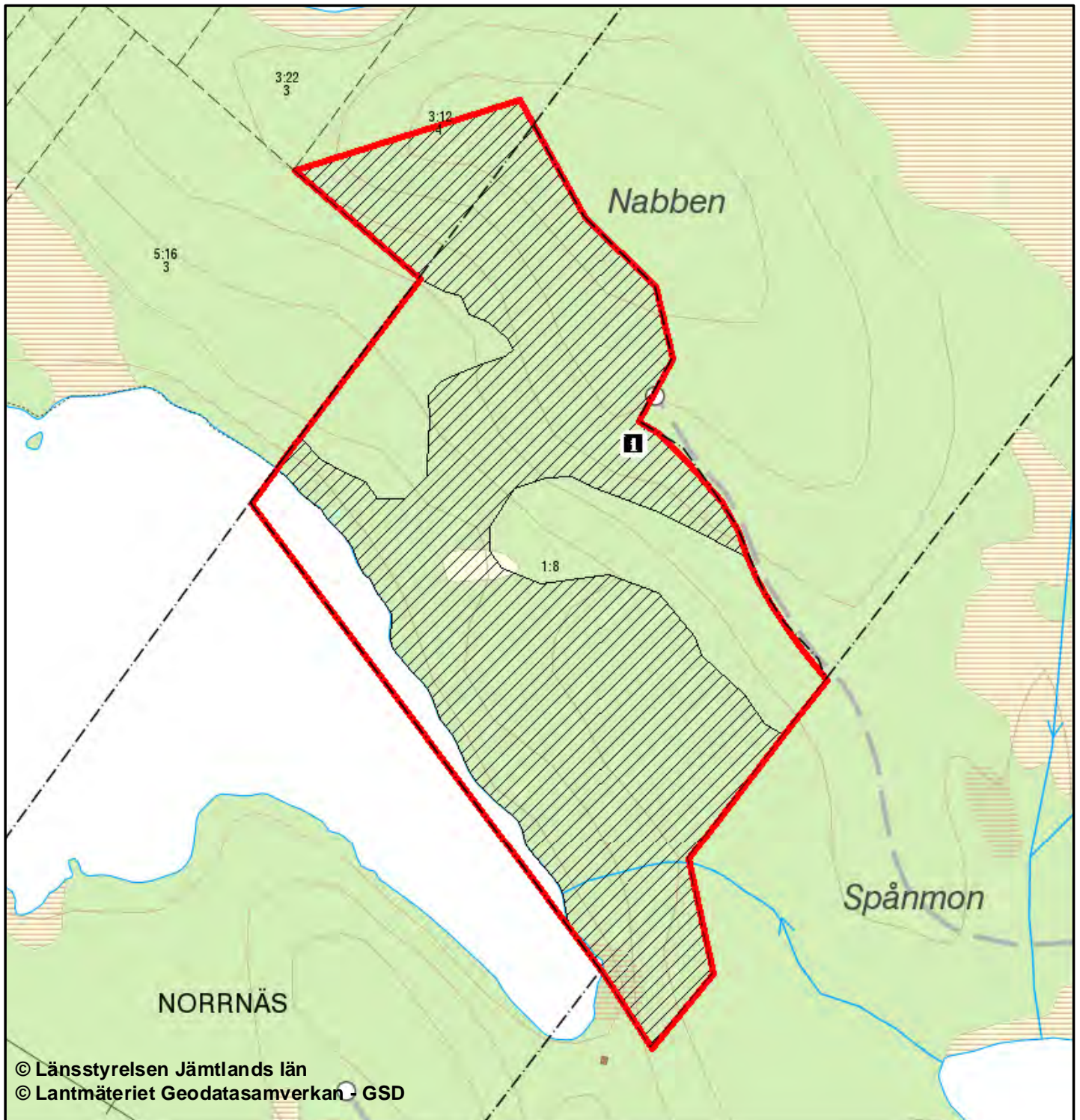
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
- 3a. Skötselplankarta

Nabbens naturreservat

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

0 100 200 300 meter

- Gräns för naturreservatet
- Naturvårdsbränning
- Informationstavla

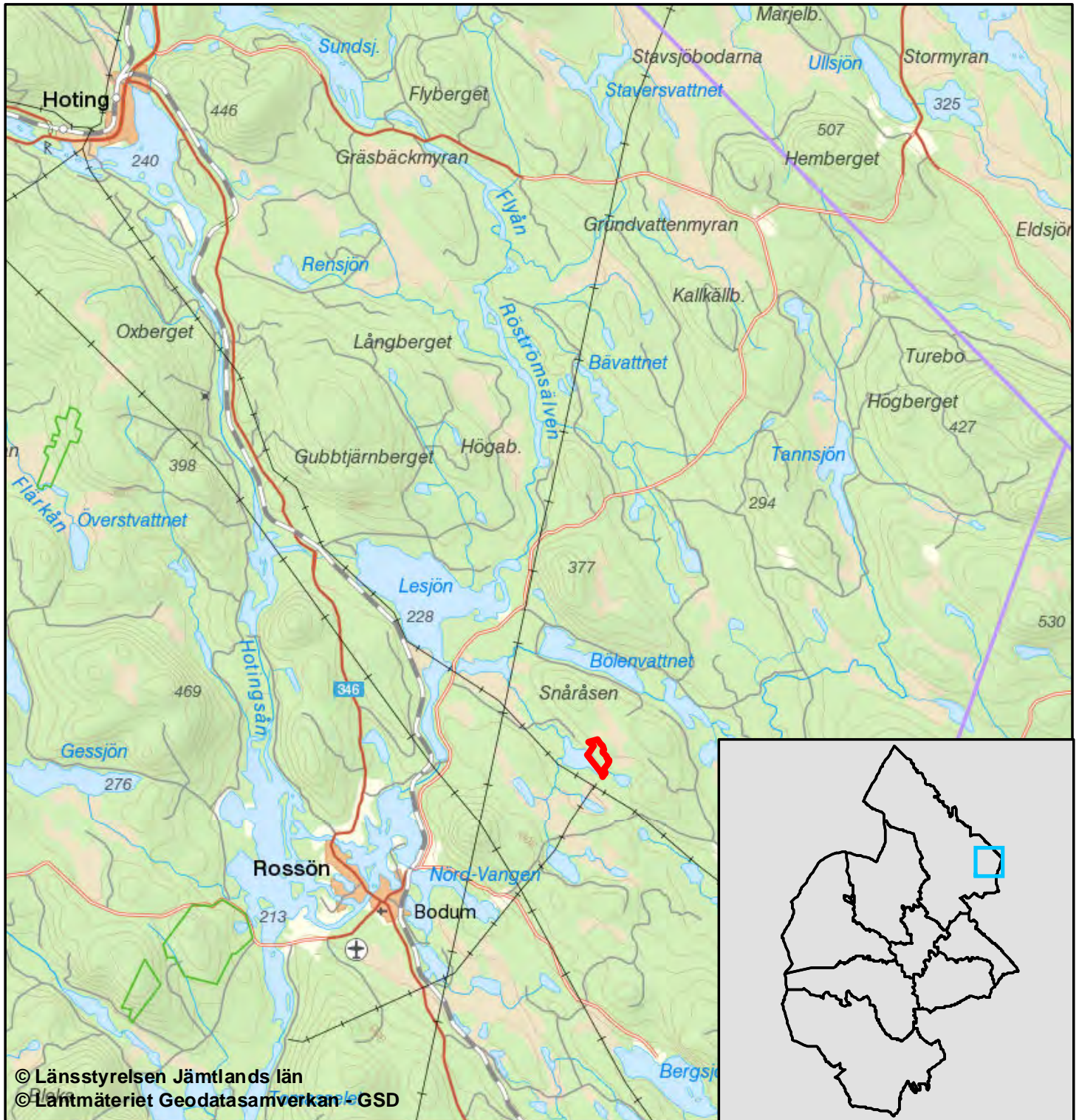
Skala (A4) 1:6 000

Naturreseptat Nabben Översiktskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan GSD

0 10 Km

 Nabbens naturreseptat

Skala (A4) 1:150 000

Skötselplan för Nabben naturreservat

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syfte.....	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Ingående naturtyper	2
Områdesbeskrivning.....	3
Prioriterade bevarandevärden	5
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	5
PLANDEL.....	7
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	7
Skötselområde A – Brandpräglad tallskog, 21,9 hektar	7
Skötselområde B – grandominerade brandrefugier, 6,1 hektar	8
Skötselområde C – del av sjö, 1,8 hektar.....	9
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	9
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	10
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	10
Övriga uppgifter.....	10
Uppföljning	10
Tillsyn.....	10
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	11
Källförteckning	11

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med Nabbens naturreservat är att bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i ett område av brandpräglad tallnurskog med inslag av grannurskog i brandrefugier.

Vidare är syftet med naturreservatet att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom naturvårdsbränning och perioder av fri utveckling mellan bränningarna samt genom fri utveckling utan inverkan av brand.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Nabben
Län	Jämtland
Kommun	Strömsunds kommun
Fastigheter	Gårdvattenberget 1:8 och Bölen 3:12
Markägare	Staten via Naturvårdsverket (Gårdvattenberget 1:8). Enskilda markägare (Bölen 3:12)
Areal	29,8 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Ingående naturtyper

Naturtyper enligt KNAS ¹	Areal (ha)	Naturtyper enligt NNK ²	Areal (ha)
Tallskog	7,5	Taiga (9010)	25,1
Granskog	4,2	Taiga, sumpskog (9006)	0,2
Barrblandskog	9,9	Icke-natura skog (9900)	0,2
Lövblandad barrskog	5,4	Osäker taiga/icke-natura skog (9810)	1,8
Ungskog inklusive hygge	0,6	Öppen icke-natura naturtyp (6960)	0,4
Övriga skogsimpediment	0,3	Gräsmarker (6000)	0,2
Sjöar och vattendrag	1,9	Sjö (3100)	1,9
		Mindre vattendrag, < 3m (126)	<0,1

¹ Data från "Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden" (KNAS). Uttag från databas 2016-07-19

² Data från "Natura 2000 - naturtyper" (NNK), Naturvårdsverket. Kodnummer för respektive naturtyp anges inom parentes. Uttag från databas 2016-10-24

* Icke natura-skog avser skogsområden med låg bevarandestatus och som inte uppfyller fullgoda habitat enligt EU:s habitatdirektiv Natura 2000.

Områdesbeskrivning

Naturreseptatet utgörs av ett 30 hektar stort område som till största delen består av naturskogsartad tallskog. Det är beläget på berget Nabbens sydvästsluttning ner mot Snåråsvattnet, med en högsta punkt av ungefär 300 meter över havet. Nabbens naturreseptat ligger omkring sju kilometer nordöst om Rossön i Strömsunds kommun, Ångermanlands landskap, Jämtlands län.

Topologi och naturgeografi

Området där naturreseptatet ligger hör till den naturgeografiska regionen ”Norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter”. Berggrunden består av sura-intermediära graniter och jordarten består av finkornig morän. Berggrunden går i dagen i områdets norra del i ett tämligen dramatiskt landskap med en kraftig bergbrant och flera stora block. Naturreseptatets lägsta punkt är vid sjön Snåråsvattnet som ligger på en höjd av 235 meter över havet, från Snåråsvattnet sluttar området uppåt mot nordost och vid naturreseptatets nordöstra gräns ligger dess högsta punkt på en höjd av cirka 290 meter över havet.

Naturvärdesbeskrivning

Brandpräglad tallskog med hög bonitet är en naturtyp som ofta hyser höga naturvärden, men som också har blivit extremt ovanlig i dagens skogslandskap på grund av att dessa välväxta tallskogar är mycket åtråvärda som produktionsskog. Effektiv brandbekämpning i skogen har dessutom lett till att högbonitära skogar som faktiskt undantas avverkning istället omvandlas till granskogar genom successiv igenväxning. Tallskogen i Nabbens naturreseptat har för den geografiska regionen riktigt höga boniteter. Särskilt i den branta sluttningen centralt i området är tillväxten på tallarna imponerande, där är träden ofta närmare 30 meter höga och har brösthöjdsdiametrar på omkring 50 centimeter. Till skillnad från skogsmarken som omger naturreseptatet och som i omfattande utsträckning har påverkats av trakthyggesbruk så har skogen naturreseptatet endast plockhuggits tidigare. Området har dessutom en brandhistorik med relativt täta bränder, den senaste på 1930-talet. Detta gör att skogen i Nabbens naturreseptat idag domineras av tall i olika åldrar. Det dominerande trädskiktet har en ålder på omkring 150-200 år. Äldre tallöverståndare förekommer också, men ganska sparsamt. Skogen bär tydliga spår av brand och tallar över 100 år har i regel kraftiga brandskador. Flera av tallarna har brandljud som sträcker sig flera meter upp på stammarna. Förekomsten av död tallved är måttlig, med spridda torrakor och lågor. Möjligen kan den något låga mängden död ved förklaras av att branddödade träd har tagits tillvara efter den senaste branden, samt att död ved brunnit upp i den senaste kraftiga branden. Lövträdsandelen är generellt låg, med något större andel björk i anslutning till de brantare partierna i reservatets norra del. Tallskogen hyser en intressant markflora med gott om mykhorrizabildande marksvampar; skrovlig taggsvamp/*Sarcodon scabrosus* (NT), blå taggsvamp/*Hydnellum caeruleum* (NT) och goliatmusseron/*Tricholoma matsutake* (VU) finns på flera ställen. De är alla typiska arter för brandpräglade och ljusöppna skogar. De påträffade svamparna gynnas alla av brand och till viss del vinterbete av ren, som skapar störning, förändrar fältskiktsvegetationen och tunnar ut humuslagret. Nabbens naturreseptat kan ses som en viktig växtlokal i landskapet från vilken dessa arter kan sprida sig till av skogsbruk mer påverkade tallmarker i närområdet. Druvfingersvamp/*Ramaria botrytis* (NT) och grovticka/*Phaeolus scweinitzii* (signalart för gammelskog) finns i anslutning till den norra bergbranten. Den naturskogsliska tallskogen har

också god potential att hysa många andra svampar, och även vedlevande insekter, lavar och svampar. Det är dock något som inte har undersökts närmare. Kärlväxtfloran är torftig men nämnas kan plattlumner/*Lycopodium complanatum*, lapprör/*Calamagrostis lapponica* och hällebräken/*Woodsia ilvensis*.

Några svackor och fuktigare sluttningspartier tycks ha skonats, åtminstone från den senaste branden och domineras därmed av gran. Även i dessa partier förekommer gamla och grova tallöverståndare, vilket tyder på att även dessa partier har brunnit någon gång. En del granskogspartier har börjat anta naturskogskaraktär med torrakor och lågor, men den döda veden är oftast relativt färsk. På nyligen omkullfallna granlångor har några rödlistade vedsvampar påträffats, såsom ullticka/*Phellinus ferrogineofuscus* (NT), rynkskinn/*Phlebia centrifuga* (VU) och lappticka/*Amylocystis lapponica* (VU). På asp och sälg i granskogspartierna hittas lunglav/*Lobaria pulmonaria* (NT), stuplav/*Nephroma bellum* och skinnlav/*Leptogium saturnium*. Hänglavsförekomsten är låg eller måttlig förutom i nordostslutningen av en utpräglad höjd i området. I denna sluttning växer gott om bland annat garnlav/*Alectoria sarmentosa* (NT). Den naturliga förekomsten av grankörtlar som skonats från brand gör området variationsrikt och ger dess naturvärde flera dimensioner.

Förkortningar för den svenska rödlistans olika hotkategorier enligt Artdatabanken 2015: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = nära hotad

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Den Högsta Kustlinjen når ända upp till Rossön som ligger ungefär sju kilometer från naturreservatet Nabben. Fångstropar och skärvestensrester visar att det fanns bosättningar i området kring Rossön och vattendragen där redan när inlandsisen började dra sig tillbaka. På motsatt sida Snåråsvattnet från naturreservatet sett finns en grav/stensättning som är registrerad i fornminnesregistret (RAÄ-nummer Bodum 228:1), men inte daterad. Inom naturreservatets gränser finns inga registrerade forn- eller kulturlämningar.

Fjällsjälven rinner förbi Rossön och vidare ut i Ångermanälven. Den blev under 1800-talet viktig som flottled och skogsbruk blev en viktig näring för Rossön med omnejd. Skogar i trakten kring Rossön bär spår av denna skogsbruksepok, och i bäcken som rinner genom reservatets södra del finns anordningar för att underlätta flottning, bland annat en flottningsränna. Så även om tallskogen vid Nabben är förhållandevis opåverkad så har den plockhuggits under åren. Branddödade träd och död ved verkar också ha tagits tillvara, vilket skulle förklara den låga mängden död ved.

I karta och handlingar för laga skiftet 1860 för Böle by (akt nr 23-BOM-57) är Nabben och omkringliggande marker kort och gott utmärkta som skogsmark. Vid Snåråsvattnets norra strand, intill naturreservatet låg tidigare en fäbod med tillhörande vall och myrslätter. På kartan för det laga skiftet från 1860 finns vallen med och även en markerad väg fram till vallen söderifrån, och på den västra sidan om Snåråsvattnet.

Rennäring

Nabbens naturreservat utgör kärnområde för vinterbete. Kärnområdet nyttjas frekvent under hela vintern på grund av att det är ett större sammanhängande betesområde med god förekomst av mark- och hänglav, vilket är viktig föda för renarna vintertid.

Att området betas vintertid har en positiv inverkan på naturvärdena i området. Den störning som renbetet medför, och då framförallt när renarna gräver i snön och skrapar i markskiktet för att komma åt marklavarna, har visat sig gynna marklevande svampar.

Friluftsliv

Friluftslivet i området är inte särskilt utvecklat. Nabben ligger lite avsides, men är relativt lätt att nå via skogsbilsväg.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden utgörs av brandpräglad, tallnaturskog av hög bonitet med dess gamla brandskadade träd och död ved, samt inslag av grannaturskog i brandrefugier.

Värdefulla företeelser och strukturer:

- Skogsbrand som resulterar i brandskadade och döda träd, glest trädskikt, tunt humusskikt och föryngring av tall.
- Intern beståndsdynamik i grandominerade brandrefugier liksom i de brandpräglade delarna i perioderna mellan bränder.

Värdefulla artgrupper:

- Mykorrhizabildande marksvampar.
- Bark- och vedlevande lavar, mossor, svampar och insekter.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Åtgärdsprogram som är aktuella för detta naturreservat har beaktats i de skötselåtgärder som anges i skötselplanen. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter. På samma sätt ska prioriterade åtgärder i ännu ej fastställda åtgärdsprogram kunna utföras i naturreservatet när programmen fastställts. Åtgärdsprogram för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen.

Åtgärdsprogram	Kommentar
<i>Skogsmark</i>	
Rödlistade fjälltaggsvampar	I reservatet har skrovlig taggsvamp påträffas, tillsammans med flera följearter. Åtgärdsprogrammet bör beaktas vid planering av skötsel.
Brandinsekter i boreal skog	Då förvaltningsinriktningen för reservatet är naturvårdsbränning så kommer området att utgöra lämplig livsmiljö för många av åtgärdsprogrammets arter.
Skalbaggar på nyligen död tall	Området utgör lämplig livsmiljö för flera av programmets arter.
Skalbaggar på äldre död tallved.	På sikt kommer området även utgöra en lämplig livsmiljö för flera av programmets arter.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden.

Naturreservatet är indelat i tre skötselområden; A, B och C. Skötselområde A utgörs av den äldre brandpräglade tallnurskog som dominerar naturreservatet. Några svackor och fuktigare sluttningspartier tycks ha klarat sig undan åtminstone den senaste branden och domineras av gran, dessa delar utgör tillsammans skötselområde B. Skötselområde C är den del av sjön Snåråsvattnet som ingår i reservatet.

Skötselområde A – Brandpräglad tallskog, 21,9 hektar

Skötselområdet utgörs av äldre brandpräglad tallskog. Nästan alla tallar äldre än 100 år har åtminstone ett brandljud, ännu äldre tallar kan även ha dubbla brandljud. Tallskogen hyser en intressant svampflora. Skötselområdets prioriterade bevarandevärden är kopplade till återkommande naturvårdsbränningar. De rödlistade marksvampar som påträffats gynnas av störningar som reducerar humuslager och risvegetation i fältskiktet. Skötselområdet har tidigare huggits och brandskadad död ved verkar ha tagits tillvara. Förvaltning i form av naturvårdsbränning skapar större andel död ved, brandpåverkade träd och brandpåverkad död ved samtidigt som det också ger bättre förutsättningar för tallföryngring. De norra delarna av skötselområdet utgör en ganska dramatisk miljö med block och berg i dagen, dessa delar kan vara något mer utmanande att bränna. Vid naturvårdsbränning ska hänsyn tas till renbetet. Naturvårdsbränningar innebär en påverkan på markskiktet och vid hård brand även en påverkan långt upp på trädstammarna. Vilken effekt naturvårdsbränning har på renbetet är beroende av ståndort. På vissa marker blir betet sämre direkt efter bränning, men återhämtar sig efter en tid (hur lång tid varierar mellan olika ståndorter). På sämre betesmarker finns goda förutsättningar att det efter bränning blir bättre bete. Vid naturvårdsbränning i viktiga vinterbetesmarker bör man sträva efter att reducera eventuella negativa effekter på betet.

Skötselområde A – brandpräglad tallskog.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av tallskog med strukturer och sammansättning som är tydligt präglade av brand och branden ska spela en viktig roll för områdets fortsatta utveckling. I perioder efter brand är de områden som brunnit öppna och har betydande mängder död ved samt ett uttunnat humusskikt. I senare stadier efter brand är dessa områden mer slutna, men fortfarande med stor andel död ved både stående och liggande. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna mykorrhizabildande marksvampar samt vedlevande insekter.

Kod	Naturtyp	Areal år 2016 (ha)	Målareal (ha)
9010	Taiga	19,2	21,3
9810	Osäker taiga/icke-natura skog	1,8	0
6000	Gräsmarker	0,2	0,2
9900	Icke-natura-skog	0,3	0
6960	Öppen icke-natura	0,2	0,2
9006	Taiga-sumpskog	0,2	0,2

Skötselåtgärder

- Naturvårdsbränning enligt av förvaltarna upprättad bränningsplan, vid bränning tas särskild hänsyn till renbetet.
- Samråd med berörd sameby sker i samband med upprättande av bränningsplan.

Skötselområde B – grandominerade brandrefugier, 6,1 hektar

Några svackor och fuktigare sluttningar har undkommit åtminstone den senaste branden. Dessa refugier domineras därför av gran, men även här förekommer gamla brandpåverkade tallöverståndare så vid någon tidigare riktigt kraftig brand har även dessa partier brunnit. Delar av granskogspartierna har utvecklat naturskogskaraktär med äldre träd och en hel del död ved. På flera av de nyligen kullfallna lågorna har fynd av olika rödlistade vedsvampar gjorts, vilket indikerar kontinuitet i förekomsten av död ved av gran i området.

Bevarandemål

Partierna som utgörs av grandominerade brandrefugier ska ha väl utvecklad naturskogskaraktär. Skogen ska vara olikåldrig, flerskiktad och med kontinuitet i förekomst av äldre träd och såväl stående som liggande död ved. Den liggande döda veden ska finnas i olika nedbrytningsstadier. Skötselområdets delar ska utgöra god livsmiljö för de artgrupper som är typiska för den ovan beskrivna naturtypen.

Kod	Naturtyp	Areal år 2016 (ha)	Målareal (ha)
9010	Taiga	5,9	5,9
6960	Öppen icke-natura-naturtyp	0,2	0,2

Skötselområde B – grandominerade brandrefugier

Skötselåtgärder

- Inga – fri utveckling.

Skötselområde C – del av sjö, 1,8 hektar

Skötselområdet utgörs av en del av sjön Snåråsvattnet och har tagits med i naturreservatet för att underlätta gränsdragning. För skötselområde C finns inga särskilda bevarandemål eller skötselåtgärder.

Kod	Naturtyp	Areal år 2016 (ha)	Målareal (ha)
3100	Sjö	1,8	1,8

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Friluftslivet i området är idag inte särskilt utvecklat, men i samband med att det skyddas som naturreservat bedöms dess betydelse för friluftslivet att öka.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets natur- och kulturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp i anslutning till reservatets gräns.

Dessutom ska följande ej prioriterade skötselåtgärder vara möjliga att utföra:

- Anläggning av parkeringsplats i anslutning till informationstavlan.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prio	När	Var	Frekvens
Naturvårds-bränning	1	Inom 5 år	Skötselområde A	Enligt av förvaltare upprättad bränningsplan.
Uppsättning av informationstavla	1	Inom 2 år	Se skötselplanenkarta	Engångsåtgärd, sedan underhåll vid behov.

Utöver ovan listade prioriterade skötselåtgärder ska det inom området vara möjligt att:

- Anlägga en parkeringsplats i anslutning till informationstavlan, se skötselplanenkarta.
- Åtgärder för att efter brand påskynda återväxten av markbete för renar.

Övriga uppgifter

Bränningsplan

Syftet med en bränningsplan är bland annat att tydligt redovisa bränningsområdets avgränsning (geografiskt och i terrängen), beskriva kvalitativa mål med bränningen ur naturvårdssynpunkt samt att tydliggöra bränningens planering ur säkerhetssynpunkt. I samband med bränningsplaneringen ska samråd med berörd sameby ske.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetilstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Tillsyn

Länstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Länstyrelsen i Jämtlands län 2012. Strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden i Jämtlands län 2012-2021. Diarienumr. 511-3838-2012.
- Naturvårdsverket 2005. Naturvårdsbränning. Vägledning för brand och bränning i skyddad skog. Naturvårdsverkets Rapport 5438.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Naturvårdsverket Rapport 5609.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog. Naturvårdsverket rapport 5610.
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket 2013. Åtgärdsprogram för bevarande av skalbaggar på äldre död tallved. Naturvårdsverket Rapport 6629.
- Naturvårdsverket 2013. Åtgärdsprogram för bevarande av skalbaggar på nyligen död tall. Naturvårdsverkets Rapport 6599.
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturvärden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005. Nationell strategi för formellt skydd skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.
- Strömsunds kommun 1995. Fördjupad översiktsplan för Rossön.
- Strömsunds kommun 2009. Vindkraft i Strömsunds kommun – södra delen. Fördjupad översiktsplan.
- Strömsunds kommun 2014. Översiktsplan för Strömsunds kommun.

Källor på internet

- Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se
- Lantmäteriet. Historiska kartor. Laga skifte över Bölen 1869 (23-BOM-57), Fastighetskarta Älgtjärnsberget 1968 (20G8-9-g-h). <http://historiskakartor.lantmateriet.se>
- Naturvårdsverket. Vägledningar för arbetet med att bilda naturreservat. <http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Länsstyrelsen Jämtlands län

Ortsnamnsregistret. Snåråsbodarna. http://www2.sofi.se/SOFIU/topo1951/_cdweb/
Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Fornsök www.raa.se/cms/fornsok/start.html
Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse,
strategiska platser och årstidsland för Ohredahke och Voernese samebyar
Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se

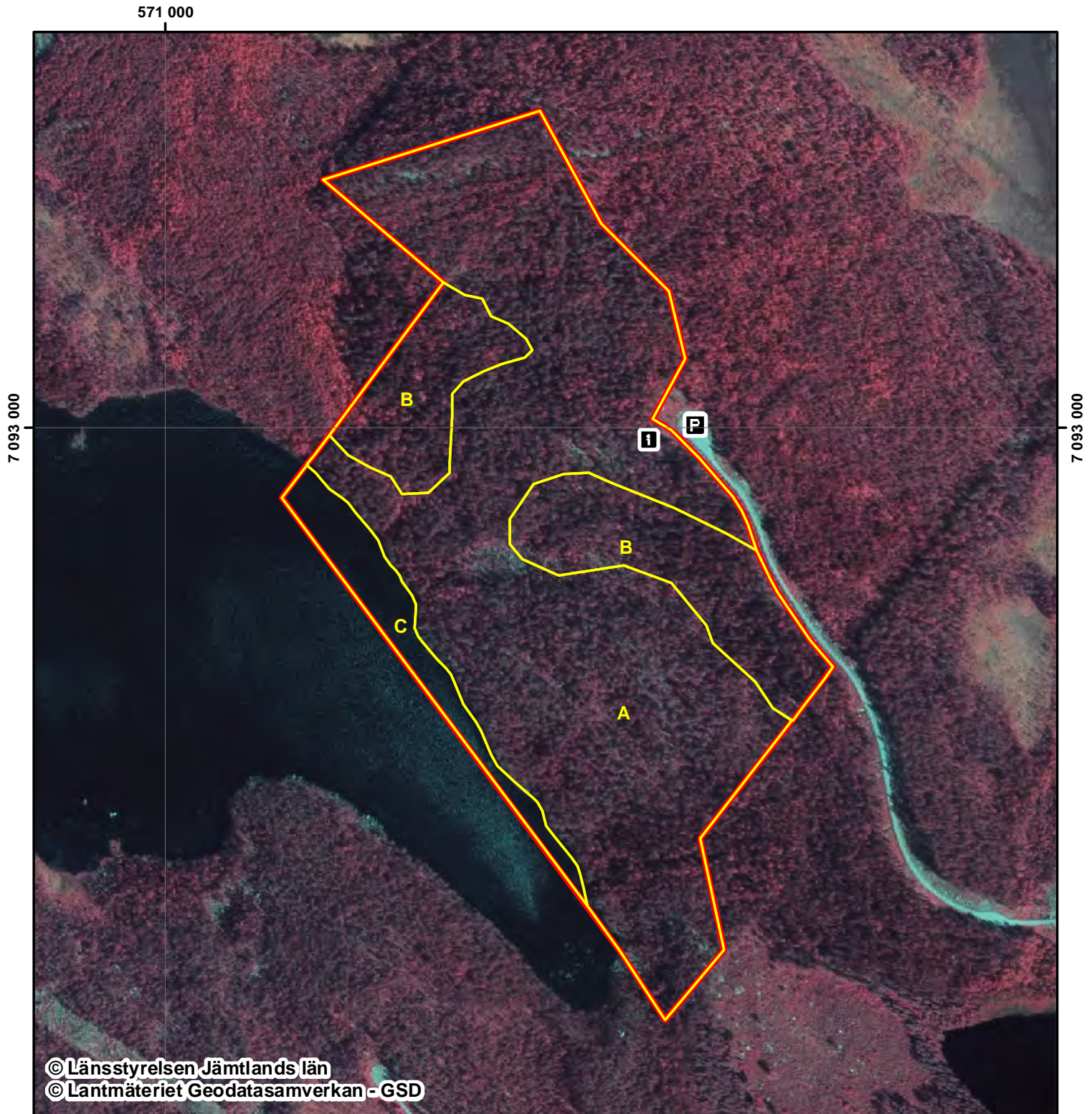
Ej tryckta källor

Bergsgrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs bergsgrundsdatabas 2016-07-19. ©
Sveriges geologiska undersökning (SGU)
Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2016-07-19. © Sveriges
geologiska undersökning (SGU)
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens artdatabas.
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Pär Hedberg, Länsstyrelsen Jämtlands län
Hanna Triumpf, Länsstyrelsen Jämtlands län

Nabbens naturreservat

Skötselplankarta

- Gräns för naturreservatet
- Skötselområden. A- naturvårdsbränning B-Fri utveckling
- Informationstavla
- Parkering
- Parkeringsplats

0 100 200 meter

Skala (A4) 1:6 000

SWEREF 99TM

F2 - Bilaga 4

Hur man överklagar till regeringen,

Om ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan ni överklaga hos regeringen.

Det gör ni genom att i brev

- tala om vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur ni anser att beslutet skall ändras.

Ni skall underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge adress och telefonnummer.

Om ni har handlingar eller annat som ni vill åberopa till stöd för er ståndpunkt så bör ni skicka med det.

Överklagandet skall lämnas eller skickas till länsstyrelsen, se adress nedan. Om inte länsstyrelsen ändrar sitt beslut kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas till regeringen.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag meddelande om beslutet var infört i ortstidning. I annat fall kan ert överklagande inte prövas.

Om ni behöver veta mer om hur ni skall gå till väga, så kan ni vända er till Länsstyrelsen Jämtlands län, telefonnummer 010-225 30 00.